

14. DAN KAKOVOSTI IN INOVATIVNOSTI DOLENJSKE IN BELE KRAJINE

GOSPODARSKA ZBORNICA
DOLENJSKE IN BELE KRAJINE

OBVLADOVANJE TVEGANJ V ORGANIZACIJAH

DR. NEVA MAHER
23. NOVEMBER 2011
NOVO MESTO

GOVORITI O TVEGANJIH POMENI...

- ⊕ POZORNOST KAKOVOSTI:
- ⊕ NOSILCEM OBVLADOVANJA KAKOVOSTI
- ⊕ NJIHOVA ODGOVORNOST
- ⊕ POTENCIALI KAKOVOSTI (in EFQM)
- ⊕ KAKOVOST JE \sum VREDNOT
- ⊕ OBSTAJA TVEGANJE OGROZITI VREDNOTE

TVEGANJE:KAKOVOST

ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

so sistem in ukrepi, vgrajeni v proces in, da se zagotovi kakovost in rezultati

veliko in stalno je tveganje, ali bodo
resursi porabljeni

- za maksimalno pomembne cilje
- za najbolj pomembna področja

Sistem celostne kakovosti sistema

sistem = input ⇒ proces ⇒ output ⇒ rezultati

Vir: European Framework Quality Management, 1992

	2 strategija in namen		6 output	
1 management vzpostavi strukturo, vodenje, organizira, HRM in nadziranje	3 cilji	5 procesi in evidentiranje	7 poročanje	9 rezultati feed back, tudi zaradi kakovosti
	4 resursi		8 vplivi na okolje – znotraj in zunaj podjetja	

5 temeljnih vrednot XXI. stoletja

- ⊕ 1. Poštenost (odgovornost) - Integrity
- ⊕ 2. Zakonitost - Regularity
- ⊕ 3. Gospodarnost – Economy
- ⊕ 4. Učinkovitost - Efficiency
- ⊕ 5. Uspešnost - Effectiveness

OBVLADOVANJE TVEGANJ - GLOSAR

MANAGING RISK
RISK MANAGEMENT

⊕ IN KLJUČNE BESEDE:
SYSTEM MANAGEMENT
PERFORMANCE MANAGEMENT
INPUT, OUTPUT, REZULTAT, DODANA
VREDNOST
AKTIVNOSTI, POTREBNE ZA REZULTAT
(ACTIVITY BASED MANAGEMENT)

Se bodo zanamci čudili, kot mi danes?

Srednji vek

- ⊕ Medicina
- ⊕ V rokah brivcev

XXI. stoletje

- ⊕ Management in HRM –
odnosi med ljudmi
- ⊕ V rokah politike

- ⊕ Management je stroka, obvladuje in aktivira POTENCIALE, lastnino lastnika
- ⊕ Dober vodja obvladuje prihodnost.

- ⊕ Pomembne vsebine + tveganja

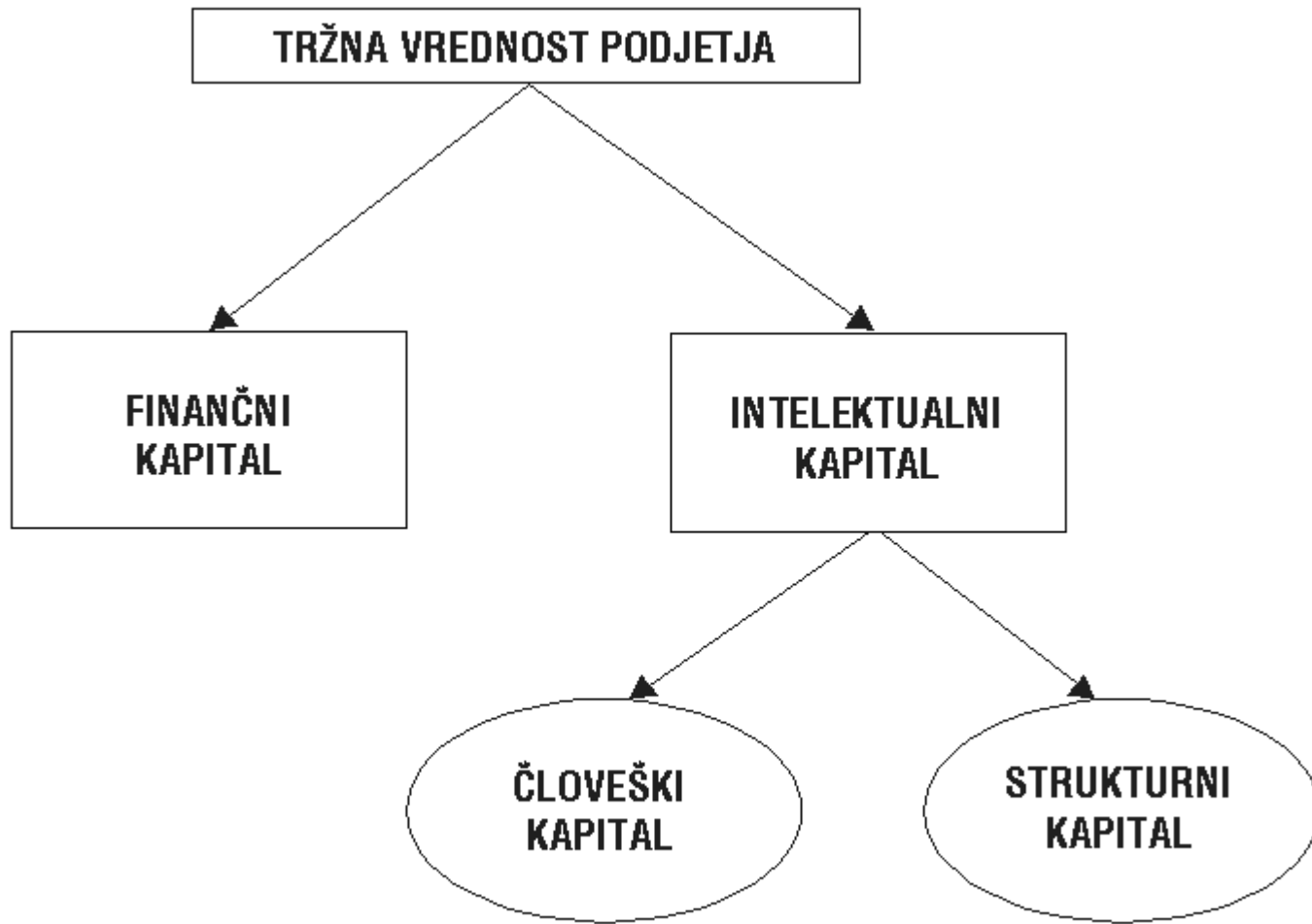
Ekonomski subjekti: obstoj+razvoj vidno+XXI.s.:nevidno

Država, podjetje, posameznik:

**V življenju ni nič gotovega,
Razen smrti in davkov (Slehernik)**

Zakaj? Namen, cilji....in ekonomija XXI. Stoletja milenijske spremembe, ss in dd, kapital in BZ

Slika: Shema vrednosti podjetja (prilagojeno po D. Pučko, ibidem).

ZAKAJ V ŠIRŠI KONTEKST?

Iz kremenca Novo mesto PRETEKLI ČAS!

RAST

Novi posli

- **rast tržnega deleža**

ekonomija = OBSTOJ IN RAZVOJ

mikro

**POSLOVNI REZULTAT
(BUSINESS RESULT)**

- relativni
- absolutno

PROFITABILNOST

- produktivnost
- učinkovitost

RAST

- Novi posli
- rast tržnega deleža

UKREPI

UKREPI

Ključne besede učinkovitega managementa, ki ima rezultate

- ⊕ Sistemski management,
 - ⊕ performance management,
 - ⊕ Inovativni management
 - ⊕ neotipljivo premoženje...
-
- ⊕ Celostna kakovost.

⊕ Poslovodstvo – management mora biti naravnano na rezultate (performance management), delovati mora sistemsko (system management) in z opravljanjem njegovih petih temeljnih funkcij udejanja 5 vrednot sodobnega sveta: poštenost, zakonitost, gospodarnost, učinkovitost in uspešnost.

Performance management

- ⊕ Angleška beseda, ki opiše cilj, ki ga je treba doseči. Za prevod v slovenski jezik pa potrejete več besed, kot so: rezultat in optimalni z aktivnostmi povezani stroški potrebni za dosego rezultatov.

KLJUČNI IZZIVI

- ⊕ • Razumevanje kompleksnosti kakovosti
- ⊕ • Odgovorno “accountable” znanje
- ⊕ • Terminologije
- ⊕ • Širjenje znanja
- ⊕ • Doseči in aplicirati spoznanja glede na KONTEKST.

OBVLADOVANJE KAKOVOSTI

⊕ vmestitev v družbeno-ekonomski kontekst:

⊕ Znanje

⊕ Analitični pristop

⊕ Pravilne metode

⊕ Uporaba dejstev

Evropski okvir managementa kakovosti,

input ⇒ proces ⇒ output ⇒ rezultati

	2 Ljudje 9%		6 Zadovoljstvo javnosti 9%	
1 Management 10%	3 Strategija in politika 8%	5 Proces /aktivnosti/ 14%	7 Zadovoljstvo kupcev 20%	9 Rezultati 15%
	4 Viri 9%		8 Vpliv na okolje (družbo) 6%	

ODGOVORNOST managementa in strokovnjaka je:

- ⊕ Imeti vizijo,
 - ⊕ Vedeti, kaj tam čaka,
 - ⊕ Razumeti, kje smo,
 - ⊕ Koliko stane kakovost...
-
- ⊕ ODGOVORNOST DO:
 - ⊕ Družbe, podjetja/firme
 - ⊕ Države, samega sebe...

Tveganja

- ⊕ Sistemska
- ⊕ Operativna

- ⊕ Sistemska
- ⊕ Marketinška
- ⊕ Komercialna

- ⊕ Itd

- ⊕ Teorija Zakonodaja Praksa.

Tržni ukrepi konkuriranja

⊕ *ta silnica najmočnejša.*

⊕ ***podjetja tekmujejo med seboj.***

To so predvsem faktorji:

⊕ *Cena*

⊕ *Kakovost*

⊕ *Celotnost storitve*

⊕ *Pomoč strankam in poprodajne storitve*

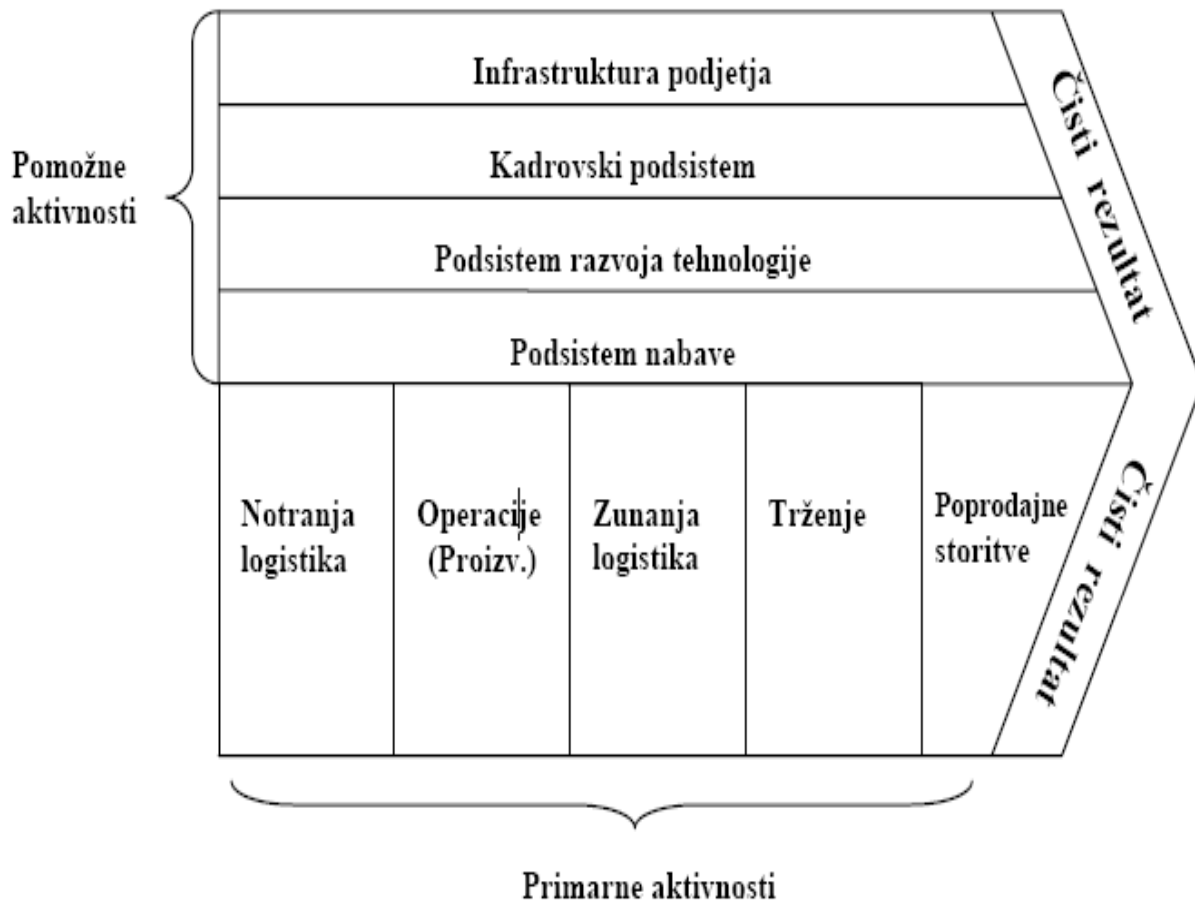
⊕ *Garancije*

⊕ *Trženje in prodaja*

⊕ *Distribucijska mreža*

⊕ *Inovacije na ravni proizvoda ali poslovnega modela.*

Dodana vrednost - Analiza vrednosti, Porter

Trije pomembni vidiki in tveganja

- ⊕ Teorija
- ⊕ Zakonodaja
- ⊕ Praksa

Kakovost:

- ⊕ Ideje
- ⊕ Politika
- ⊕ Projekti

Premagati ovire

- ⊕ Ovire, ki jih postavi država (zakonodaja)
- ⊕ Praksa
- ⊕ Dostop do poti informacij in podatkov.
- ⊕ ...

Z DANIMI SREDSTVI DO OPTIMALNE DODANE VREDNOSTI.

Glavno je vprašanje, kako povečati produktivnost dela Dohodek (z dodano vrednostjo) na zaposlenega

SLOVENIJA, MAX. SO SISTEMSKA TVEGANJA: DRŽAVA, INSTITUCIJE, PODJETJA

⊕ ...USPEŠNOST, UČINKOVITOST...

- ▶ Ni udejanjena odgovornost
- ▶ Ni ali slabo opredeljena strategija
- ▶ Outputi aktivnosti niso rezultati
- ▶ Niso programirani rezultati
- ▶ Učinkovitejše izkoriščanje kapacitet
- ▶ Biti fleksibilen in občutljiv do sprememb v procesih od proizvodnje do realizacije produktov
- ▶ Izboljšati zanesljivost procesov
- ▶ Izboljšati kakovosti
- ▶ Ni kriterijev za vrednote (v ZJN le merila)...

Rumsfieldova matrika 2x2

UNKNOWN+KNOWNS

“neznanja neznanega”

Neznano
Znano

Neznano
Neznano

znano
znano

Znano
neznano

TVEGANJE: Unknown unknown

⊕ Kaj pa če se je izgubilo v prevodu?

Kakovost in ekonomija

Potenciali redki, rezultati nujni ► sistemski pristop

System management
EFQM 1992

EFQM in EFQM EU in odličnost

- ⊕ Produkti
- ⊕ Storitve
- ⊕ Procesi/aktivnosti
- ⊕ SISTEM

Kakovost:

- ⊕ Kratko obdobje
- ⊕ Dolgi rok

EU

ponudila 2 temeljna instrumenta

- ⊕ za obvladovanje pomembnosti in tveganj:
- ⊕ EFQM 1992
- ⊕ Logični okvir

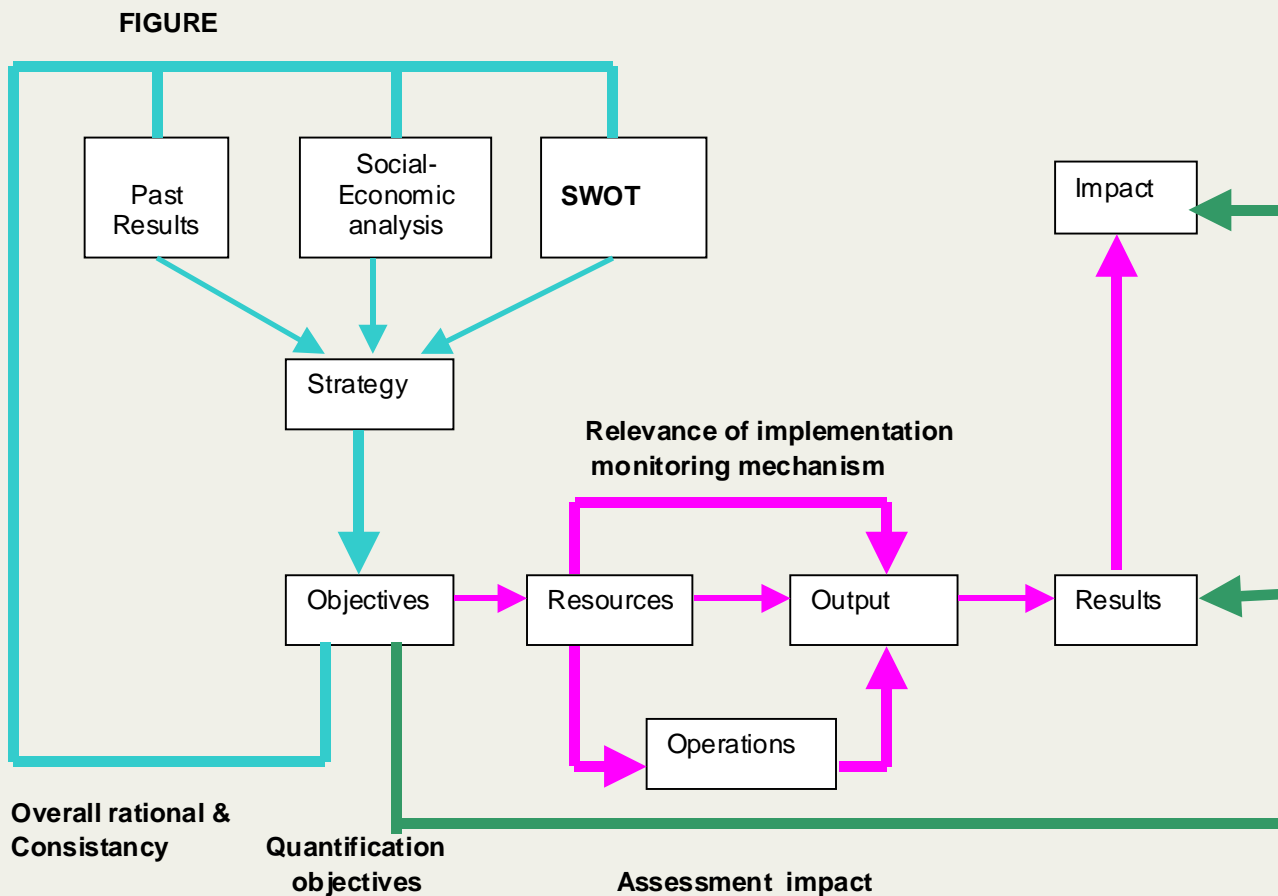
- ⊕ 2 zelo enostavna instrumenta,
- ⊕ Da jih celo znanost in ekonomska stroka zapostavi (učbeniki, metode raziskovanja,...)

	2 strategija in namen		6 output	
1 management vzpostavi strukturo, vodenje, organizira, HRM in nadziranje	3 cilji	5 procesi in evidentiranje	7 poročanje	9 rezultati feed back, tudi zaradi kakovosti
	4 resursi		8 vplivi na okolje – znotraj in zunaj podjetja	

Logični okvir torej vzpostavlja strukturo in hkrati omogoča sledenje procesov.

	Logični okvir aktivnosti	Merljivi indikatorji izidov	Viri in sredstva	Kritični dejavniki doseganja rezultatov
Namen				
Cilji programa				
Načrtovani rezultati				
Aktivnosti				

Sistemeski pristop logike, EU EU Logical Framework

EFQM je v EU od 1992 priporočen instrument kot okvir kakovosti

- ⊕ Je model sistemske kakovosti
- ⊕ sistem, ki omogoča kakovostno delovanje
- ⊕ sistem ki omogoča nadziranje, zlasti sistemsko: monitoring, revizijo in evalvacijo.
- ⊕
- ⊕ Evalvacija je nadzor nad kakovostjo, ali se delajo prave stvari in ali se delajo na pravi način.
- ⊕

EFQM Excellence Model je bolj poznan

- ⊕ EFQM European Foundation for Quality Management – EXCELLENCE MODEL, Model odličnosti
 - ⊕ PRSPO (Priznanje Republike Slovenije za poslovno odličnost)
 - ⊕ Razlike: 1. kriterij Management/Leadership
 - ⊕ 4. kriterij Procesi/aktivnosti...
- Tveganje? Ranljivost...v kakšnem poslu smo?*
- Kontekst*

Kaj je odličnost? Definicija

- ⊕ Uporaba znanja, ki prinaša oprejemljivo in neoprijemljivo vrednost (premoženje).
- ⊕ Knowledge management pa pretvarja znanje v rezultate.

Slika. Kje je znanje, ki ga je treba v organizaciji identificirati.
Vir: Lasten.

naloga posloводства

- ⊕ Zato je naloga posloводства, da vzporedno s tveganji tudi določi, kaj je pomembno (ang. Materiality). Revizorji in evalvatorji v svetu ne pričnejo s presojo tveganj, ampak najprej ugotovijo, kakšna je pomembnost po vrednosti, po vsebini in kakšna je po kontekstu zadev.
- ⊕ Po njihovi definiciji pa ločijo tveganja v tri glavne skupine: sistemska, tveganja pri delovanju in skrita tveganja.

Tveganja ekonomskih kategorij

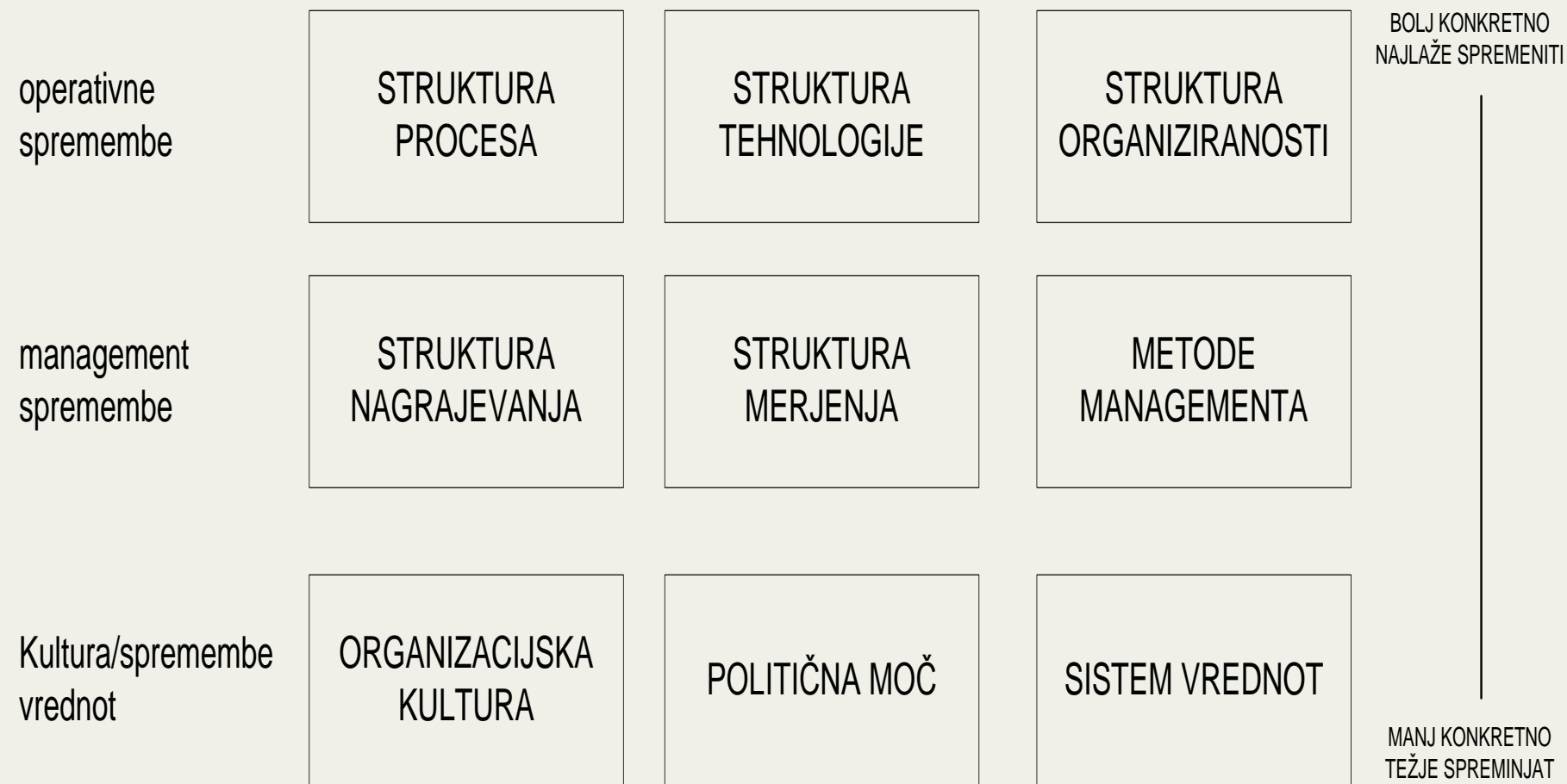
- ⊕ Identifikacija (v SRS pripoznavanje)
- ⊕ merjenje,
- ⊕ Vrednotenje.

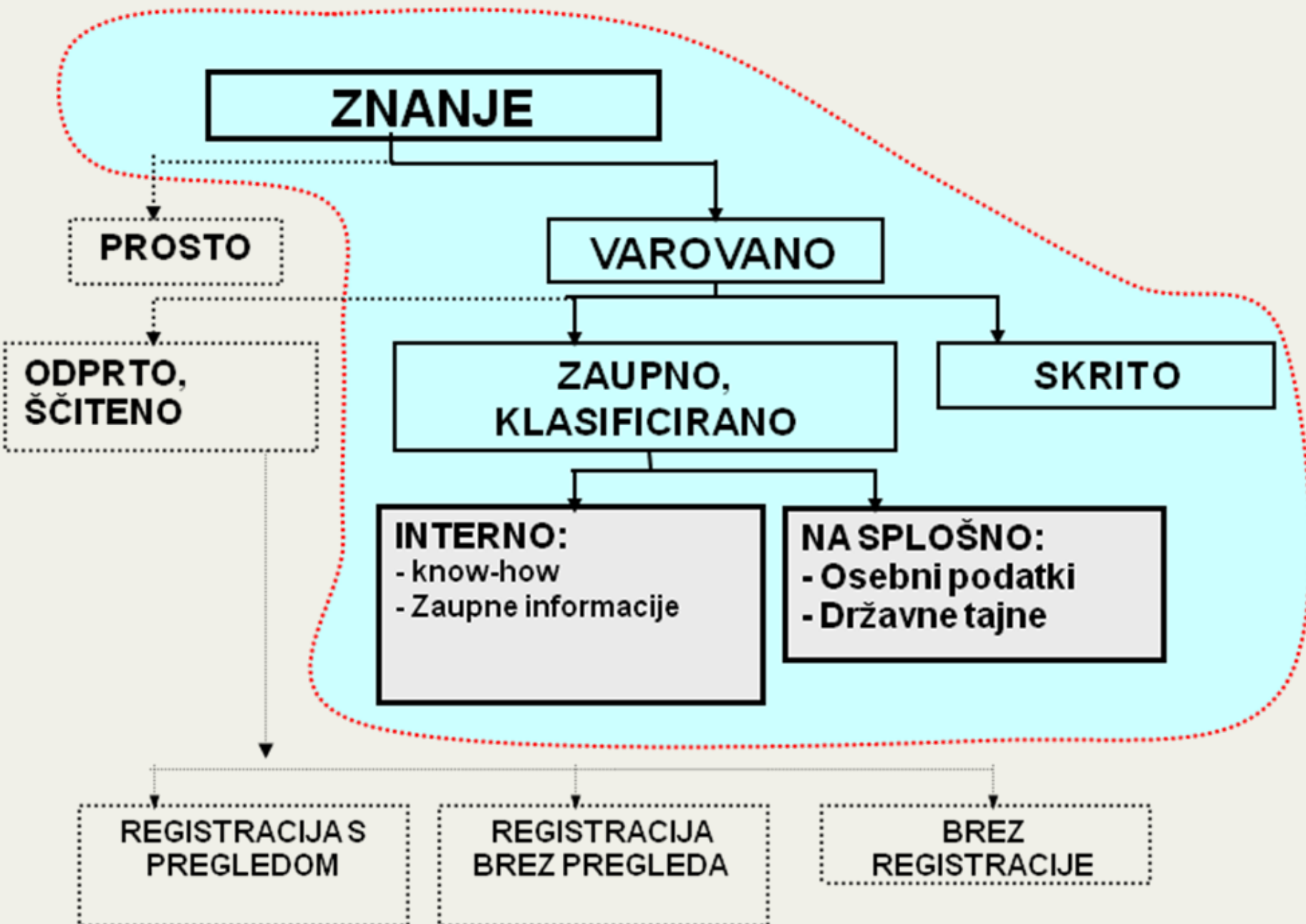
- ⊕ Nerazvito računovodenje in kalkuliranje.

- ⊕ Računovodstvo=Accountancy

- ⊕ Accountability=odgovornost za oportunitetni prihodek

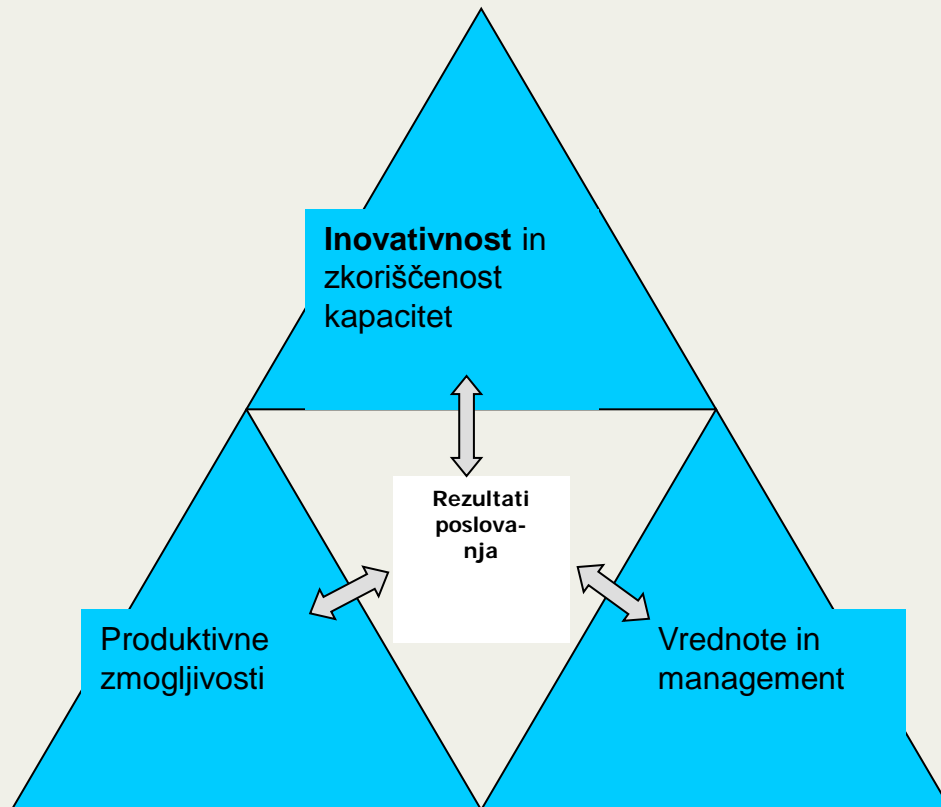
PARALELNOST TREH ZVRSTI SPREMEMB

Dodana vrednost

- ⊕ Znanje, ki so potenciali posameznika in poslovnih sistemov, so temelj nove in dodane vrednosti.
- ⊕ Vrste znanja morajo postati ekonomske kategorije, da so namreč obvladljive in prinašajo ustrezno dodano vrednost poslovnemu sistemu, kateremu pripadajo; sicer lahko prihaja do odlivov neplačanega znanja in inovativnosti.

KAR BOŠ SEJAL, TO BOŠ ŽEL.

Hvala za pozornost!

neva.maher@telemach.net